

Tale om at gjøre nogen Forandring deri, men, naar man har seet, hvad Følgen deraf har været, hvilken hurtig Værdiforøgelse der indtraadte, saa siger jeg: Det er dog et Spørgsmaal, om ikke Statens Offer har været noget større, end det burde have været. Smidleritid, Offret er gjort, og jeg troer, at det er kommet Almeenvellet paa en saadan Maade tilgode, at man ikke skal hænge sig synderligt derved. Men vist er det, at vi ikke maae drage en Slutning fra det ene Tilfælde til det andet, hvor Staten staaer som Lovgiver mellem den private Godsherre og den private Fæster; her har den virkelig en anden Grundfætrung at lade sig lede af, end hvor den selv eier Godset. Ligeledes troer jeg heller ikke, at det ærede Medlem havde fuldkommen Ret, naar han henviste til, at det paa Lehn, Stamhuse og Fideicommisser kun er tilladt at sælge uden Bevilling til Børn, Svigerbørn og Stedbørn, og at der derfor skete et Indgreb i nogle Fæsternes Ret ved Loven af 19de Februar 1861, § 2, idet den nemlig tog den Betryggelse bort fra Brugerne, som der hidtil havde været. For det Første sagde det ærede Medlem jo selv, at imod Bevilling kunde Lehnsbesiddere osv. faae Lov til at sælge til Andre, og saadanne Bevillinger ere vistnok givne, i alt Fald maa det dog være Lovens Mening, at, naar den giver Afgang til saadanne Bevillinger, saa maae de nu og da kunne komme frem. Dernæst er det jo dog ingenlunde Tilfældet, at overalt, hvor 9 Gaarde ere solgte til Brugerne, deres Børn, Svigerbørn osv., der nødvendigviis ogsaa er en 10de Familie, som skulde jages bort fra en Gaard. Den Forudsætning, hvorfra Staten er gaaet ud, er jo den, at i 10 Tilfælde vil der som oftest være eet, hvor Gaarden af andre Grunde ikke kan gaae over til Brugere's Slægt, og herfra er man i Grunden gaaet ud. Men det er det Samme, lad os sætte, at det ærede Medlem havde heelt Ret i denne Betragtning, hvad vilde det saa føre til? Det vilde alene føre til at gjøre Forandring i Loven af 19de Februar 1861. Det ærede Medlem kunde have Ret i sin Paastand, men saa maatte han sige: Lad os derfor indskrænke Benyttelsen af Loven af 19de Februar 1861

saaledes, at den Ret, jeg har fremhævet, kan gjøres umulig. Dert kunde jeg følge ham, men det, som her forlanges af os, er noget ganske Andet. Her forlanger man, at det er Staten, der skal træde til og vederlægge det Offer, der fordres af Fæsterne. Det er indrømmet af mig og villig indrømmet, at Loven quantitativt stiller sig meget forskjellig, eftersom den ærede Finantsministers Vending gaaer igjennem eller ikke, og deri har det ærede Medlem for Soro Amts 4de Valgfreds (Holstein) Ret, at Loven bliver meget mindre betænkelig, naar der gives en Bemyndigelse for Finantsministeren, end naar der gives Fæsterne en Ret til at kræve, men ligesom jeg maa fremhæve, at den høitærede Indenrigsminister virkelig har brugt den Ytring, jeg før citerede, i stor Almindelighed, og ligesom jeg maa bringe i Erindring, at den høitærede Minister nylig sagde, at han vel „ikke udelukkende, men dog nærmest“ havde knyttet denne Betragtning til den Affattelse, Loven tidligere havde, saaledes er det jo givet, at i Principet hjælpes man ikke derved, at Loven giver en Bemyndigelse istedetfor en Ret. Quantiteten bliver forskjellig, men Qualiteten bliver den samme, og jeg troer derfor, at Loven er af den Besskaffenhed, at man ikke bør stemme for den. Jeg skal for mit Vedkommende meget roligt finde mig i, om denne Lov bliver vedtagen her i Thinget, og jeg skal ligesaa roligt finde mig i, at de Argumenter, som ere komne frem her idag fra begge Sider, overgaae til en senere Tids Bedømmelse. Men dette vil jeg dog kun bringe i Erindring, at hvis denne Lov vedtages, maae vi være fattede paa, at der i de samme Grundsaetningers Navn vil blive gjort større Fordringer til os, som vi da ikke kunne og ikke bør afvise.

Finantsministeren: Der er neppe Noget, der kan falde paa at fortaenke de ærede Medlemmer, som have andre Ansuelser om disse Forhold, i at udtale dem og udtale dem med al den Styrke, som de kunne, men jeg vil for mit Vedkommende sige, at jeg ikke er istand til at vane de Conseqventer, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgfreds (Wille) har seet i denne Lov, og jeg kan